

“Mutlak Butlan” Davası Muhalefete Ve Demokrasiye Yargı Darbesi Mi?

Yazar: Mehmet Gün / 📅 14 Eylül 2025, Pazar / 📁 Oda: Siyaset

Seçim Kurulu hâkimleri tarafından verilen kararlar kesindir. Bu kararlara karşı sadece YSK'ya başvurulabilir, adli veya idarî yargıya değil.

Görevsiz ve yetkisiz İstanbul 45'inci Asliye Hukuk Mahkemesi'nin CHP'nin İstanbul İl Başkanlığı'na kayyım atadığı gibi, Ankara 42. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin de CHP merkez yönetimine kayyım ataması halinde, demokrasimize yargı vasıtası ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) bölünmesinden daha ağır bir darbe vurulmuş olacak. Kamuoyunda “mutlak butlan” davası olarak anılan ve duruşması 15 Eylül'de görülecek davada, toplumsal düzenimize yeni bir nifak sokacak, böyle bir karar halkın huzurunu bozacak, meşru siyasi zeminlerde başsız bırakacağı ana muhalefet meydanlardan ses duyurmaya çalışacak ve 1950'den bu yana önemli kazanımlar elde ettiğimiz demokrasimizi daha da geriye götürecektir.

Bedeli vatandaşa çıkar

Siyasete bağlı çıkarları için hukuka açıkça aykırı işlere girişenler de farkında olmalıdır ki; ülkemizde en temel konularda bile öngörülebilir bir kural düzeni bulunduğu konusunda şüphe doğuran bu tür gelişmeler ekonomiyi ve iş dünyasını sarsıyor. Yatırım ve üretim yapmasını, istihdam sağlayarak

halkın refahını artırmasını umduğumuz iş insanları, bu günlerde birkaç gün sonrası için bile önlerini göremiyorlar. Tabiri caizse akılsız başın cezasını ayaklar çekiyor, bütün bunların faturası vatandaşa çıkıyor.

Kusurlu da olsa muhalif parti şart

Bütün siyasi partilerimiz “oligarşik”. Merkezi yönetim ve lider sultaları, arkaik delegeelik sistemi, siyasetin meşru olmayan illegal finansmanı, siyasetin ve siyasetçilerin şeffaf ve hesapverir olmaması gibi birçok yönden ciddi kusurları var. Ancak ne kadar antidemokratik olsalar da cumhuriyeti, yani halkın kendi kendini yönetmesini sağlayan tüzel kişilikler. Ancak unutulmamalıdır ki kusursuz siyasi parti, siyasi partiler ve muhalefet olmadan demokrasi, farklı ve eleştirel düşünce olmadan sağlıklı yönetim olmaz.

Görevli yargı-seçim kurulları

Bu tüzel kişilikler, Medeni Kanun ve Dernekler Kanunu’ndaki temeller üzerinde bina edilirler. Fakat halkın kendini yönetmesine ilişkin yönleri 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu (SPK) ile, farklı ve özel hükümlerle düzenlenirler. SPK’daki en önemli ve özel düzenlemeler siyasi partilerin ilçe, il ve merkez organlarının seçim kurulu hâkimlerinin gözetiminde, seçimler yoluyla oluşturulmasına ilişkindir. Seçimlere ilişkin itirazlarda seçim yargısı görevlidir ve seçim kurulu hâkimleri tarafından hızlıca verilen bu kararlar kesindir. Yani bu kararlara karşı sadece Yüksek Seçim Kurulu’na (YSK) başvurulabilir adli ya da idari yargıya başvurulamaz.

Profesörler hemfikir

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi, anayasa hukukçusu Prof. Dr. Abdürrahim Eren, 2 Temmuz 2025 tarihli yazısında da açıkça belirttiği üzere, SPK m. 21’e göre siyasi parti organlarının seçimlerinin iptali istemlerinde sadece seçim yargısı, yani seçim kurulları ve en nihayetinde YSK görevli ve tek yetkili. Nitekim AK Parti çevrelerinin saygı gösterdiği Prof. Dr. İzzet Özgenç de “Prof. Eren’in yazısına katıldığını X’te (eski Twitter) açıkça ifade etmiş.

Kanaatimce Türkiye’nin en saygın anayasa hukukçusu olan Prof. Dr. Kemal Gözler de anayasa.gen.tr sitesindeki yazısında durumu teker teker sorular ve cevaplar halinde net olarak açıklıyor. Prof. Eren, Prof. Özgenç ve Prof. Gözler’in yazılarında açıklandığı üzere, siyasi parti organlarının seçimine ilişkin davada görevli yargının sadece seçim yargısı, yani seçim kurulu ve YSK olduğu apaçık ortadadır.

Profesör olmaya da gerek yok

Gerçekten de SPK’nin 21’inci maddesi, siyasi partilerin büyük kongre, il ve ilçe kongrelerinde seçimlerin ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetimi altında yapılacağını (m.21(5)); tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına itirazların [seçim kurulu] hâkimi tarafından aynı gün incelenip karara bağlanacağını (m.21(10)); seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde [hâkimin] bir aydan az ve iki aydan fazla bir süre içinde olmamak üzere seçimlerin yenileneceği tarihi tespit ederek ilgili siyasi partiye bildireceğini (m.21(11)) emrediyor. Söz konusu 21’inci maddeyi okuyan sıradan bir insan bile asliye hukuk mahkemesinin ve hâkimin görevli ve yetkili olmadığını kolayca anlayabilir.

MHP davasına sulh ve asliye hukuk vardı?

2016 yılı ve devamındaki MHP'nin bölünmesi ile sonuçlanan davalara sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri ile Yargıtay'ın niye dahil olduğunu anlamak, bu günlerde CHP kongreleri aleyhine açılan davalarda asliye hukuk mahkemesinin görevli olmadığını anlamayı kolaylaştıracaktır.

Hatırlanacağı üzere 2016'nın başlarında parti içi muhalefet, o zamanki yönetiminden MHP'nin olağanüstü kurultayının toplantıya çağırmasını talep etti. Yeterli sayıda delege bunu talep etmiş olmasına karşın MHP yönetimi bu talebi yerine getirmede. Bunun üzerine muhaliflerin başvurduğu Ankara 12'inci sulh hukuk mahkemesi, “kurultaya götürmek üzere çağrı heyeti/kayyım” atadı. Yani MHP'nin yetkili organının yapmadığı çağrı işinin yapılmasını sağlayacak bir karar verdi.

Bir siyasi parti yönetiminin delegelerin isteğini yerine getirmemesi halinde ne yapılacağı SPK'de öngörülmemiştir. SPK'de, bu konudaki davada seçim yargısının yani seçim kurullarının görevli olacağına ilişkin hüküm de yoktur.

MHP davaları CHP davasına emsal değil

Buna karşın SPK madde 29'da “... Dernekler Kanunu'nun *bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri*, siyasi partilerin her kademedeki kongreleri için de uygulanır. ... Bu Kanundaki özel hükümler saklıdır” diyen, madde 121'de “Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanunu'nun ‘... *bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri*, siyasi partiler hakkında da uygulanır’ diyen hükümleri mevcuttur. Bu hükümler gereğince MHP'de ortaya çıkan duruma ilişkin davada Medeni Kanun ve Dernekler Kanunu hükümleri uygulanacak; aykırı bir hüküm olmadığı için de açılacak davaya bakmaya sulh veya asliye hukuk mahkemesi görevlidir.

MHP'nin 2016'de olağanüstü kurultayını toplantıya çağırmaya dair davanın sulh hukuk mahkemesinde açılması, CHP'nin il veya merkez kongrelerinin hükümsüzlüğü davasında emsal veya içtihat teşkil etmez. Çünkü CHP'nin İstanbul İl Kongresi'nin veya genel kongresinin iptali veya hükümsüzlüğü davasına hangi mahkemenin bakacağına dair SPK madde 21'de net hükümler vardır. Tartışılması mümkün olmayan bu konuda yukarıda isimleri geçen üç profesör de mutabıktır. Bu hükümler CHP kongrelerine karşı davaların asliye hukuk mahkemesinde açılmayacağını gösterir.

Asliye Hukuk görevsizdir

Mahkemelerin görevi kamu düzenindendir. Hâkimlik yetkilerinin sınırını öncelikle görev kuralları belirler. Mahkemesine görev verilmeyen bir hâkim, başka bir yargı kolunun ve kurumunun görevine giren bir davaya elini bile süremez; yapacağı tek şey, “Bu davayı görme görevi bana verilmemiştir” diyerek davadan elini çekmekten ibarettir.

CHP'nin seçim kurullarının kesin kararları ile oluşan organlarının hükümsüzlüğü hakkındaki davaya bakmak asliye hukuk mahkemesinin görevi değildir. CHP'nin İstanbul il ve genel kongrelerinin iptali için önlerine iptal davaları gelen İstanbul ve Ankara asliye hukuk mahkemeleri görevsizliklerini kendiliğinden gözetmeleri gerekir. Bunu kimsenin söylemesine veya savunmasına bile gerek yoktur. Mahkemelerin başka bir incelemeye gerek olmadan görevsizlik kararı vermeleri, başka hiçbir işlem yapmadan ellerini çekmeleri gerekir.

MHP’de Gemerek ve Tosya örnekleri

MHP’nin Ankara’da bulunan genel merkezine karşı yönelen ve keza Ankara’da gerçekleşmesi planlanan kurultayın yapılıp yapılamayacağına ilişkin olarak Gemerek ve Tosya mahkemelerinin ihtiyati tedbir kararı vermesi, ilk bakışta el yordamı ile görülebileceği üzere, doğru olmadığı gibi CHP davaları için emsal de değildir.

Çünkü, birinci olarak, bir mahkemenin yetki vermesi ile çağrılan kurultayın yapılıp yapılmayacağına SPK m. 21 gereğince ilgili seçim kurulu hâkimi karar verebilir. İkincisi ise Ankara mahkemesinin verdiği yetki kararında değişikliğe ancak o mahkeme veya temyiz mahkemesi bir karar verebilir. Nitekim Yargıtay 18’inci Hukuk Dairesi, 27 Mayıs 2016’da açıkladığı gerekçeli karar ile çağrı yetkisi veren Ankara 12’nci Sulh Hukuk Mahkemesi kararını oybirliği ile onamıştır.

Usulsüzlük seçim sonucuna etkili değilse

Değinilmesi gereken bir başka husus ise, SPK madde 21(11)’de sözü edilen “seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptali” ibaresidir. Cumhuriyette cumhurun kendini yönetimde temsil ettirmesi o kadar önemlidir ki SPK “usulsüzlüğün ve kanuna aykırılığın seçimlerin sonucunu etkileyecek ölçüde olması” şartı getirmiştir. Oysa, kamuoyuna yansıyan bilgilerde açılan davalarda toplam sayıları bini aşan delegelerden sadece 12 adedinin iradesinin sakatlanmış olabileceği iddia edilmektedir. Hangi yargı kolu görevli olursa olsun, buradaki gibi sonuca hiç etkisi olmayan bir iddianın ileri sürüldüğü davayı, mahkemenin hiç inceleme yapmadan ve derhal reddetmesi gerekir.

SPK ve HSK’de zayıflıklar

MHP ve CHP davaları Siyasi Partiler Kanunu’nda açıkça düzenlenmeyen konularda ülkenin her yerindeki mahkemelerin, ülkenin kalbindeki siyasete müdahale edebileceğini, büyük zarar verilebileceğini göstermiştir. Ancak bu kararları veren hâkimler hukuken ve fiilen sorumsuz ve dokunulamaz durumdadır. Bununla tezat bir biçimde coğrafi teminatları olmayan, tayinleri Adalet Bakanı ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu’nun (HSK) iki dudağı arasında olan hâkimler, iktidardaki siyasetçilerin istediği kararları vermedikleri takdirde her an başka bir yere tayin edilme endişesi içinde yaşarlar. Bu da yargı görevlilerinin yargı yetkilerini hukuka aykırı kullanmalarına ve hatta görevli olmadıkları konularda yetki gaspına girişmelerine neden olabilir.

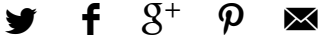
Hâkimlerin görev gaspı kabul edilemez

Hâkimlerin, mahkemelerine görev verilmeyen konulardaki davaları görmesi, doğru yanlış kararlar vermeleri, olağan yargısal faaliyet olarak nitelenemez. MHP davalarında muhaliflerin İYİ Parti’yi ve Zafer Partisi’ni kurmaları ile MHP’nin ve MHP’de birleşen seçmen iradesinin bölünmesini gözlemledik.

CHP davalarında benzer fakat daha ağır bir durum ortaya çıkabilir. Görevsiz bir mahkemenin ana muhalefete veya organlarına kayyım tayin etmesi, partinin kapatılmasından daha ciddi sonuçlar doğurabilir. Ana muhalefetin muhalefet etmesini önlemek ya da tamamen devreden çıkarmak, Türkiye’yi demokrasi yolundan tamamen koparabilir. CHP aleyhine açılan davalar sebebiyle ulusal ve uluslararası alanda bu yönde endişeler serdedilmesi yersiz değildir.

Aklı selime davet

Görevsiz mahkemelerin neden olduğu bu belirsizlik ortamında iş dünyasının yüreği hop oturup hop kalkmakta. Bu ruh hali, bırakınız iş ve yatırım yapmayı, enflasyonun düşürülmesini de zorlaştırmakta. Öte yandan Suriye başta olmak üzere uluslararası alanda menfaatlerimizi korumak için siyaset ve iktidar kavgaları ile birbirimizi lüzumsuz hırpalamaya ve bölünmeye değil, her zamankinden daha çok birlik ve beraberliğe, 85 milyonu aşan nüfusumuzun her bir bireyini daha sıkı sarmaya ihtiyacımız var. Bütün bunlar için ise siyasette de akliselimle ve eğerek, bükerek ya da yetki gasp ederek değil, sözüyle, özüyle ve ruhuyla hukuka uygun davranmak gerekiyor.

Haberler arşivinde arama yapın... |

Siyaset

Ekonomi

Hafıza Kartı

Hayat

Arşiv

English

Hakkımızda

Künye

Yazarlar

Yardım

Reklam & İşbirliği

Bize Ulaşın